

Naslov članka/Article:

30 letnikov revije *Matematika v šoli*

Avtor/Author:

DOI:

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Matematika v šoli št. 1/2024, letnik 30

ISSN 1318-010X

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2024

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/matematika-v-soli/>

30 letnikov revije *Matematika v šoli*

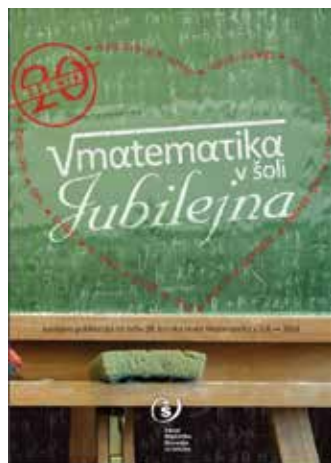
Decembra 1992 je Predmetna skupina za matematiko pri takratnem Zavodu Republike Slovenije za šolstvo in šport izdala predstavitevno številko revije z delovnim naslovom *Matematika v šoli*. Delovni naslov prve številke prvega letnika v šolskem letu 1992/93 ste učiteljice in učitelji matematike v osnovnih in srednjih šolah vzeli za svojega, zato se je ohranil vse do letos, ko obeležujemo izid že 30. letnika revije *Matematika v šoli*.

Slika 1: Naslovnica in zadnja stran ovitka prve številke revije *Matematika v šoli*.

Na zadnji strani ovitka prve številke revije je bil rokopis prof. dr. Josipa Plempla, saj je vlada Republike Slovenije ob petindvajsetletnici smrti tega velikega matematika leto 1992 razglasila za Plemljevo leto (slika 1).

Uredniški odbor prve številke revije so sestavljali Darjo Felda (odgovorni urednik), Nada Marčič (glavna urednica), Ivan Galun, Zvonko Perat, Anka Hribar Košmerl (likovna oprema) in Marija Sivec (jezikovni pregled).

Slika 2: Naslovnica Jubilejne publikacije ob izidu 20. letnika revije *Matematika v šoli*.

Odgovorni urednik prve številke revije, **Darjo Felda**, je nalogo odgovornega urednika opravljal šest let. Nato je nalogo odgovorne urednice za osem let prevzela **Nada Marčič**, ki je bila do takrat glavna urednica revije.

Odgovorna urednica naslednjih osem let, od 2009 do 2016, je bila **Jerneja Bone**. V tem času se je spremenila grafična podoba revije. Uredniški odbor je leta 2014 pod vodstvom Jerneje Bone slovesno obeležil praznovanje izida 20. letnika revije. Ob tej priložnosti je izšla *Jubilejna publikacija ob izidu 20. letnika revije Matematika v šoli*, v kateri so naslovi vseh izdanih prispevkov in sezname vseh sodelujočih pri oblikovanju revije (dosegljiva je na spodnji QR-kodi in na povezavi <https://www.zrss.si/pdf/matematika-v-soli-jubilejna2014.pdf>).

Okroglo številko izdajanja revije smo obeležili tudi z razstavo in okroglo mizo na 2. mednarodni Konferenci o učenju in poučevanju matematike – KUPM 2014, ki je potekala 21. in 22. avgusta 2014 v Termah Čatež.

Slika 3: 20 letnikov revije *Matematika v šoli*, predstavljenih na KUPM 2014. Vir fotografije: spletna stran KUPM 2014 (<https://www.zrss.si/kupm2014/>).

Slika 4: Okrogla miza ob izidu 20. letnika revije *Matematika v šoli* na KUPM 2014 (od leve proti desni: Simona Vozelj, Zlatan Magajna, Jerneja Bone, Marija Lesjak Reichenberg, Darjo Felda in Simona Vreš). Vir fotografije: spletna stran KUPM 2014 (<https://www.zrss.si/kupm2014/>).

Med letoma 2017 in 2022 je delo odgovorne urednice opravljala **Mateja Sirnik**. Že takoj po njenem prevzemu funkcije, leta 2017, je revija ponovno spremenila grafično podobo in »zrasla« v format A4.

Slika 5: Nova podoba revije od leta 2017.

Zadnje dve leti je odgovorna urednica **Sonja Rajh**.

Tokrat bomo na rojstnodnevni torti naše revije zapisali številko 30. Toda kako?

Število 30 zapišemo:

- z rimsko številko, XXX;
- z grškimi akrofoničnimi številkami, ΔΔΔ;
- v babilonskem klinopisu, 𐎠𐎢𐎽;
- z egipčanskim zapisom, 𐪓𐪓𐪓;
- v majejski horizontalni izvedbi, |||;

- s kitajskimi pismenkami, 三十;
- v Braillovi pisavi, ⠠⠑⠠⠒;
- z Morsejevo abecedo, ...-- ----;
- kot 11110₍₂₎ v dvojiškem številskem sestavu.

Število 30 lahko zapišemo kot vsoto:

- zaporednih naravnih števil, $30 = 4 + 5 + 6 + 7 + 8$;
- zaporednih prvih petih sodih števil, $30 = 2 + 4 + 6 + 8 + 10$;
- kvadratov prvih štirih zaporednih naravnih števil, $30 = 1^2 + 2^2 + 3^2 + 4^2$;
- treh kvadratov naravnih števil, $30 = 1^2 + 2^2 + 5^2$;
- različnih praštevil na več načinov, $30 = 7 + 23$, $30 = 11 + 19$, $30 = 13 + 17$, $30 = 2 + 11 + 17$, $30 = 2 + 5 + 23$, $30 = 2 + 3 + 5 + 7 + 13$;
- $30 = 3! + 4!$.

Število 30 je zmnožek:

- prvih treh praštevil, $30 = 2 \cdot 3 \cdot 5$, in je najmanjše število, ki je zmnožek treh zaporednih praštevil;
- treh zaporednih Fibonaccijevih števil, $30 = F_3 F_4 F_5 = 2 \cdot 3 \cdot 5$;
- dveh zaporednih naravnih števil, $30 = 5 \cdot 6$, zato spada med t. i. podolžna števila ($n(n+1)$, $n \in \mathbb{N}$).

Pravilni 30-kotnik je konstruktibilen z neoznačenim ravnilom in šestilom (Razpet, 2015).

Pravilna poliedra, ki sta narisana na naslovnici revije, dodekaeder (dvanajsterec) in ikozaeder (dvajseterec), imata vsak po 30 robov.

Število 30 je četrto kvadratno piramidno število, saj lahko 30 enakih krogel zložimo v kvadratno piramido s štirimi »sloji«, kot je narisano na naslovnici revije.

Vir

Bone, J., idr. (2014). *Jubilejna publikacija ob izidu 20. letnika revije Matematika v šoli*. <https://www.zrss.si/pdf/matematika-v-soli-jubilejna2014.pdf>

Razpet, M. (2015). *Figarova števila*. Študijsko gradivo, Matematične teme z didaktiko.

Zapis pripravil: Uredniški odbor revije *Matematika v šoli*